

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 mai 2004

PROPOSITION DE LOI

modifiant les lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970, en ce qui concerne la détermination du taux d'incapacité permanente des invalides après l'âge de 65 ans

(déposée par Mme Camille Dieu)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 mei 2004

WETSVOORSTEL

tot wijziging, wat de vaststelling van de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid na de leeftijd van 65 jaar betreft, van de wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970

(ingediend door mevrouw Camille Dieu)

RÉSUMÉ

Afin de limiter les dépenses qu'engendrent les maladies professionnelles et les accidents du travail, deux types de mesures ont été prises. La première consistait à limiter le montant des prestations lorsque les allocataires ont plus de 65 ans en prenant comme base de calcul un forfait au lieu de la rémunération. La deuxième qui curieusement ne s'applique qu'en matière de maladies professionnelles, consiste à ne plus tenir compte, dans l'établissement du taux d'invalidité après 65 ans, des facteurs socio-économiques. Les allocataires pensionnés sont donc doublement pénalisés car la dernière mesure rabote la base de calcul et la deuxième veut diminuer le taux d'invalidité.

Consciente des implications budgétaires, l'auteur propose la suppression de cette deuxième mesure.

SAMENVATTING

Teneinde de uitgaven als gevolg van beroepsziekten en arbeidsongevallen te beperken, werden twee soorten van maatregelen genomen. De eerste maatregel behelsde een beperking van het bedrag van de prestaties ten behoeve van uitkeringsgerechtigde 65-plussers, waarbij niet langer het loon maar een forfaitair bedrag als berekeningsbasis wordt gehanteerd. De tweede maatregel, die eigenaardig genoeg alleen maar op de beroepsziekten van toepassing is, bestaat erin dat, bij de vaststelling van de invaliditeitsgraad van 65-plussers, geen rekening meer wordt gehouden met de sociaal-economische factoren. De gepensioneerde uitkeringsgerechtigden worden derhalve twee keer gestraft, want de eerste maatregel haalt de berekeningsbasis omlaag, terwijl de tweede maatregel de invaliditeitsgraad neerwaarts beïnvloedt.

Omdat ze zich bewust is van de budgettaire gevolgen van de afschaffing van de beide maatregelen, stelt de indienster voor alleen de tweede maatregel af te schaffen.

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>VLAAMS BLOK</i>	: Vlaams Blok
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :	Afkortingen bij de nummering van de publicaties :
<i>DOC 51 0000/000</i> : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	<i>DOC 51 0000/000</i> : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
<i>QRVA</i> : Questions et Réponses écrites	<i>QRVA</i> : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
<i>CRIV</i> : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	<i>CRIV</i> : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
<i>CRABV</i> : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	<i>CRABV</i> : Beknopt Verslag (blauwe kaft)
<i>CRIV</i> : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	<i>CRIV</i> : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
<i>PLEN</i> : Séance plénière	<i>PLEN</i> : Plenum
<i>COM</i> : Réunion de commission	<i>COM</i> : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
 Commandes :
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.laChambre.be
 e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel. : 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.deKamer.be
 e-mail : publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Dans le régime des accidents du travail, l'arrêté royal du 13 janvier 1983 portant exécution de l'article 42*bis* de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail a limité le cumul entre les prestations d'accidents du travail et les pensions. Lesdites prestations se calculent sur base d'un montant forfaitaire par pourcentage d'invalidité et non plus sur base de la rémunération. Pour justifier cette mesure restrictive, on évoqua le fait que l'indemnisation de la perte économique subie par la victime de l'accident sur le marché du travail perdait quelque peu sa raison d'être à dater de la mise à la retraite. C'est la raison pour laquelle l'indemnité n'est plus calculée en fonction du salaire de base.

Le taux d'incapacité ne change donc pas. C'est le mode d'indemnisation qui est modifié.

En ce qui concerne les maladies professionnelles, il faut distinguer deux mesures qui se cumulent :

1) la première a été introduite par l'arrêté royal du 13 janvier 1983 pris sur base de l'article 66 des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970. Elle a pour objectif de limiter le cumul des indemnités annuelles de la victime avec une pension. La technique est la même que celle utilisée en matière d'accidents du travail (les montants annuels sont d'ailleurs identiques) ;

2) la seconde résulte de la loi-programme du 30 mars 1994 qui, en son article 59, a modifié l'article 35*bis* des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles coordonnées le 3 juin 1970. A partir de 65 ans (peu importe que la personne dispose ou non d'une pension), l'incapacité de travail est fixée uniquement en fonction de l'incapacité physique résultant de la maladie. Autrement dit, on ne tient plus compte de la diminution de la capacité de gain normale produite par la limitation effective des possibilités de travail sur le marché de l'emploi. Il s'agit des fameux facteurs « socio-économiques ».

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het koninklijk besluit van 13 januari 1983 tot uitvoering van artikel 42*bis* van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, heeft, wat de arbeidsongevallenregeling betreft, de cumulatie beperkt tussen vergoedingen ingevolge arbeidsongevallen en een pensioen. Voormelde vergoedingen worden berekend op basis van een forfaitair bedrag per invaliditeitspercentage, en dus niet langer op basis van het loon. Ter verantwoording van die restrictieve maatregel voerde men aan dat er vanaf de pensionering van het slachtoffer niet echt meer een reden bestaat om het economische verlies te vergoeden dat hij op de arbeidsmarkt heeft geleden. Daarom geldt het basisloon vanaf de pensioenleeftijd niet langer als grondslag voor de berekening van de vergoeding.

De graad van arbeidsongeschiktheid blijft dus ongewijzigd. Wat daarentegen wél verandert, is de wijze waarop de vergoeding wordt berekend.

Inzake beroepsziekten moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee cumulatieve maatregelen:

1) de eerste maatregel werd ingevoerd bij het koninklijk besluit van 13 januari 1983 tot uitvoering van artikel 66 van de wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970. De bedoeling van die maatregel is de cumulatie te beperken van de jaarlijkse vergoedingen die worden uitbetaald aan een slachtoffer dat ook een pensioen geniet. De gehanteerde techniek is dezelfde als die welke wordt gehanteerd inzake arbeidsongevallen (de jaarbedragen zijn overigens identiek);

2) de tweede maatregel vloeit voort uit artikel 59 van de programmawet van 30 maart 1994, waarbij artikel 35*bis* van de wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970, werd gewijzigd. Vanaf 65 jaar wordt de arbeidsongeschiktheid voor iedereen (dat wil zeggen: ongeacht of de betrokkene al dan niet een pensioen geniet) uitsluitend vastgesteld op basis van de fysieke ongeschiktheid die de ziekte heeft teweeggebracht. Met andere woorden: er wordt niet langer rekening gehouden met het verminderde normale verdienvermogen als gevolg van het feit dat de kansen van de betrokkene op de arbeidsmarkt daadwerkelijk zijn geslonken. Het gaat hier om de zogenaamde « sociaal-economische » factoren.

A l'époque, cette disposition avait été vivement dénoncée par les organisations syndicales.

La loi portant des dispositions sociales du 22 février 1994 a quelque peu rectifié cette injustice puisque les indemnités accordées à certaines victimes d'une maladie professionnelle âgées de 65 ans, soit celles qui ont un taux d'incapacité de minimum 36%, ont été légèrement augmentées par la technique de l'octroi de 1 à 3% supplémentaires d'incapacité en fonction de la gravité des cas.

Comme on le voit, si la première mesure a déjà pour effet de réduire les rentes, la seconde a aggravé la situation puisque les allocations réparatrices ne considèrent plus la perte de la capacité économique sur le marché de l'emploi des victimes âgées de 65 ans. En d'autres termes, l'incapacité de travail est fixée uniquement en fonction de l'incapacité physique résultant de la maladie professionnelle. Cela se traduit par une diminution des pourcentages d'incapacité et donc par une réduction supplémentaire de l'indemnité.

La suppression des facteurs socio-économiques (et donc la réduction du taux d'incapacité) lorsque la victime a atteint l'âge de 65 ans fait double emploi avec le mode d'indemnisation sur base forfaitaire. Rien ne justifie cette double pénalité. Du reste, si justification il y a, il est paradoxal que la deuxième mesure n'ait pas été rendue applicable dans le régime des accidents du travail.

La problématique doit être replacée dans un contexte plus large, celui d'une remise en cause partielle du caractère purement indemnitaire des rentes/indemnités de réparation des accidents du travail et des maladies professionnelles.

L'évolution récente, au niveau fiscal, a nuancé le caractère de revenu de remplacement des rentes et allocations de réparation puisque celles-ci ont été défiscalisées lorsqu'elles ne compensent pas une perte de revenu. Les prestations en dessous de 20% et celles accordées en complément à une pension de retraite ou de survie sont censées ne pas constituer la réparation d'une perte permanente de rémunération, bénéfiques ou profits. On ne les considère donc plus comme des revenus imposables, ce qui met fin à leur caractère de revenu de remplacement sous l'angle fiscal.

Indertijd hadden de vakverenigingen zich fors tegen die bepaling verzet.

De wet van 22 februari 1994 houdende sociale bepalingen heeft die onrechtvaardigheid enigszins rechtgezet: de vergoedingen ten behoeve van sommige slachtoffers van beroepsziekten die ouder zijn dan 65 jaar (te weten zij die voor minimum 36 % arbeidsongeschikt zijn) werden licht opgetrokken via de toekenning van 1 tot 3 % bijkomende arbeidsongeschiktheid, naar gelang van de ernst van het geval.

Het ziet er dus naar uit dat de eerste maatregel nu al tot een daling van de uitkeringen heeft geleid en dat de tweede maatregel die toestand nog heeft verergerd: de uitkeringen tot herstel van de schade zijn immers niet langer gebaseerd op het door de 65-plussers geleden verlies aan economische capaciteit op de arbeidsmarkt. De arbeidsongeschiktheid wordt, anders gezegd, uitsluitend vastgesteld op grond van de lichamelijke ongeschiktheid die uit de beroepsziekte voortvloeit. Het gevolg daarvan is een procentuele daling van de arbeidsongeschiktheid en, derhalve, een bijkomende daling van het bedrag van de schadeloosstelling.

De slachtoffers boven de 65 jaar worden dus twee keer gestraft: enerzijds wordt niet langer rekening gehouden met de sociaal-economische factoren (waardoor het ongeschiktheidspercentage daalt); anderzijds geschiedt de schadeloosstelling op forfaitaire basis. Niets verantwoordt die dubbele restrictie. Mocht er overigens al een rechtvaardigingsgrond zijn, dan is het paradoxaal dat de toepassings sfeer van de tweede maatregel niet is uitgebreid tot de arbeidsongevallenregeling.

Deze kwestie behoort in een ruimere context te worden geplaatst. In feite wordt ten dele het beginsel betwist dat de renten/vergoedingen tot herstel van de schade die voortvloeit uit arbeidsongevallen en beroepsziekten, een louter vergoedend karakter hebben.

Door de recente evolutie op fiscaal vlak heeft zich een inhoudelijke bijsturing voorgedaan van de vervangingsinkomens, de renten en de herstelvergoedingen: daar is nu immers een fiscale vrijstelling op van toepassing, op voorwaarde echter dat ze geen compensatie vormen voor een inkomensverlies. Men veronderstelt dat de prestaties ten belope van minder dan 20 %, alsook die welke worden toegekend als aanvulling op een rust- of een overlevingspensioen, niet dienen voor het vergoeden van een bestendige derving van een bezoldiging, van voordelen of van winsten. Ze worden dus niet langer beschouwd als belastbare inkomsten, waardoor ze uit een fiscaal oogpunt ophouden een vervangingsinkomen te zijn.

La même logique devrait être appliquée en sécurité sociale. Il conviendrait dès lors de réinstaurer le cumul intégral des rentes/indemnités annuelles avec une pension.

Nous sommes conscients qu'une telle démarche impliquerait une dépense budgétaire non négligeable. C'est la raison pour laquelle la présente proposition de loi se limite, pour les personnes qui auront atteint l'âge de 65 ans après la date d'entrée en vigueur de la loi, à supprimer les dispositions pénalisantes de l'article 35*bis* des lois coordonnées du 3 juin 1970.

Camille DIEU (PS)

Dezelfde logica zou moeten worden gevolgd op het stuk van de sociale zekerheid. Daarom ware het raadzaam de jaarlijkse renten/vergoedingen opnieuw cumuleerbaar te maken met een pensioen.

We zijn er ons van bewust dat een dergelijke maatregel een niet-onaanzienlijke budgettaire impact heeft. Daarom geldt de met dit wetsvoorstel beoogde afschaffing van de restrictieve bepalingen van artikel 35*bis* van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 alléén voor wie de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt ná de datum van inwerkingtreding van die wetten.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

A l'article 35*bis* des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970, les alinéas 1, 2, 3 et 4 sont abrogés.

Toutefois, ces dispositions restent applicables aux victimes d'une maladie professionnelle qui ont atteint l'âge de 65 ans avant l'entrée en vigueur de la présente loi.

25 mars 2004

Camille DIEU (PS)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 35*bis* van de wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970, worden het eerste, tweede, derde en vierde lid opgeheven.

Die bepalingen blijven echter wel gelden voor de slachtoffers van beroepsziekten die de leeftijd van 65 jaar hebben bereikt vóór de inwerkingtreding van deze wet.

25 maart 2004